

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om försvarsmakten

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att till lagen om försvarsmakten fogas en bestämmelse enligt vilken huvudstaben av vägande skäl och med tjänstemannens samtycke kan besluta, att tjänstemannen får kvarstå i sin tjänst en bestämd tid efter avgångsåldern, dock högst

tills tjänstemannen fyller 68 år och en tjänsteman i en militär tjänst högst tills han eller hon fyller 55 år.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

MOTIVERING

1. Nuläge

Som en del av totalreformen av statens pensionssystem ändrades bestämmelserna om militärpensioner vid ingången av år 1995. Huvudregeln är att en person som tjänstgör i en militär tjänst har rätt till ålderspension efter 30 tjänsteår när han eller hon fyllt 55 år, i stället för efter 25 tjänsteår såsom tidigare.

Som en följd av pensionsreformen ändrades också avgångsåldern i fråga om militära tjänster. Dessutom ansågs, att omständigheter som hör samman med beredskapen inte förutsatte att den tidigare avgångsåldern, dvs. 60 år, skulle bibehållas när det gäller försvarsmaktens övriga tjänster. De anställdas förmaner tryggades genom arrangemang under en övergångsperiod som alltjämt är i kraft.

Bestämmelser om avgångsåldern för försvarsmaktens tjänstemän finns i 56 § i förordningen om försvarsmakten (667/1992). Avgångsåldern för en tjänsteman som innehar en militär tjänst varierar mellan 55 och 63 år. I fråga om uppgifter som förutsätter flygarutbildning är avgångsåldern för tjänsten som general 55 år, för tjänsten som överste 52 år, för tjänsten som överstelöjtnant 50 år och för övriga tjänster 45 år. Undantagen från de åldersgränser som anges i förordningens 56 § nämns i ikraftträdandebestämmelserna i förordningarna om ändring av förordningen om försvarsmakten (1032/1994, 1224/1995, 1303/1996).

Förutsättningen för en högre avgångsålder än detta är i regel överstes eller generals militärgrad. Den allmänna avgångsåldern för andra tjänstemän än sådana som innehar en militär tjänst är enligt 35 § i statstjänstemannalagen (750/1994) 68 år.

På grund av 1995 års pensionsreform förekommer inom försvarsmakten alltjämt många undantag från de allmänna gränserna för avgångsåldern.

Övergångsperiodens arrangemang för med sig situationer där personer måste avgå trots att de ännu inte har hunnit tjäna in full pension. Detta gäller militärpersoner som före 1995 års pensionsreform varit anställda i tjänsten som värvad samt vissa andra tjänstemän.

I samband med statens pensionsreform upphävdes 35 § 3 och 4 mom. i statstjänstemannalagen. I de upphävda bestämmelserna föreskrevs om en myndighets möjlighet att berättiga en tjänsteman att fortsätta i samma tjänst en bestämd tid efter avgångsåldern, dock högst ett år.

Systemet för militärpersonernas avgångsålder är i sin nuvarande utformning rätt styvt på grund av de gamla arrangemangen gällande övergångsperioden. I regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av bestämmelserna om militärpensionssystemet i lagstiftningen om statens pensioner (RP 211/2004 rd) förutsattes, att man inom försvarsmakten utreder möjligheten att göra sy-

stemet för avgångsåldern smidigare så, att det blir möjligt för en person som så önskar att fortsätta tjänstgöringen ända tills han eller hon uppnår full pension, dock inte längre än tills personen i fråga fyller 55 år.

2. Föreslagna ändringar

Enligt 80 § i grundlagen skall bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag utfärdas genom lag.

Enligt förslaget fogas till lagen om försvarsmakten en ny 7 a § med bestämmelser om förlängning av tjänsteförhållandet efter avgångsåldern. I propositionen föreslås, att huvudstaben av vägande skäl och med tjänstemannens samtycke kan besluta att tjänstemannen får fortsätta i samma tjänst en bestämd tid efter avgångsåldern, dock högst tills tjänstemannen fyller 68 år och en tjänsteman som innehar en militär tjänst högst tills han eller hon fyller 55 år. Sålunda kan statstjänstemännens allmänna avgångsålder, dvs. 68 år, på grund av den föreslagna ändringen inte överskridas.

Med hjälp av militärpensionssystemet och de därtill hörande gränserna för avgångsåldern är det möjligt att kontrollera militärpersonalens åldersstruktur med tanke på de krigstida uppgifterna samt att stöda utformningen av en reserv med militär utbildning. Av denna anledning har försvarsmakten inte något behov att avvika från avgångsåldern på 55 år.

Som exempel på sådana vägande skäl som avses i den föreslagna paragrafen kan nämnas en situation där den pensionstillväxt som inverkar på tjänstemannens pensionslön är mindre än 60 % och det också i övrigt finns tillräckliga skäl vad verksamheten beträffar att förlänga anställningsförhållandet. Pensionstillväxtens ringa storlek berättigar således inte som sådan tjänstemannen att fortsätta i sin anställning efter avgångsåldern, om det inte ur huvudstabens synpunkt är ändamålsenligt vad verksamheten beträffar att möjlighet att fortsätta beviljas.

När huvudstaben överväger beviljande av förlängd tid skall den beakta förutom de omständigheter som hänför sig till verksamheten

också den i statsrådets redogörelse av år 2004 om Finlands säkerhets- och försvarspolitik (SRR 6/2004 rd) förutsatta bestående inbesparingen av personalutgifter. Riksdagen har förutsatt, att försvarsmakten när det gäller att genomföra de i redogörelsen fastställda målen för nedskärning och omplacering av personalen skall iaktta principerna om en god arbetsgivare och utgå från att uppsägningar bör undvikas. Detta begränsar väsentligt huvudstabens möjligheter att bevilja förlängning särskilt i fråga om civila tjänstemän.

Dessutom föreslås, att beslutet om rätten för en tjänsteman att kvarstå i tjänsten skall fattas innan tjänstemannen har uppnått avgångsåldern. Tjänsteförhållandet upphör utan uppsägning när den ovan avsedda tidsfristen löper ut.

Enligt förslaget bestäms alltjämt om avgångsåldern genom förordning av statsrådet.

3. Propositionens konsekvenser

Propositionen har inte statsfinansiella konsekvenser. Behovet att förlänga tjänsteförhållandet efter avgångsåldern förekommer endast i ett fåtal fall årligen.

De egentliga tilläggskostnaderna för staten består av tillväxten av personernas intjänade pension och den pension som senare skall utbetalas.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid försvarsministeriet. Utlåtande om propositionen har begärts av finansministeriet, justitieministeriet, Statskontoret, staben för gränsbevakningsväsendet, huvudstaben, Befälsförbundet rf, Manpuolustuksen Henkilökuntaliitto MPHL ry, Sotilasammattiliitto SoAL ry och Valtion ja erityispalvelujen ammattiliitto VAL ry. I utlåtandena har förslaget understötts.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen av den 31 maj 1974 om försvarsmakten (402/1974) en ny 7 a § som följer:

7 a §

Huvudstaben kan av vägande skäl och med tjänstemannens samtycke besluta, att en tjänsteman får kvarstå i sin tjänst efter avgångsåldern en bestämd tid, dock högst till dess tjänstemannen fyller 68 år och i fråga om en tjänsteman i en militär tjänst högst tills han eller hon fyller 55 år.

Beslutet om rätt för en tjänsteman att kvar-

stå i tjänsten skall fattas innan tjänstemannen uppnår avgångsåldern. Ett tjänsteförhållande upphör utan uppsägning, när den i 1 mom. avsedda tiden löper ut.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 18 november 2005

Republikens President

TARJA HALONEN

Försvarsminister *Seppo Kääriäinen*